

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΟΙ ΣΤΕΝΙΕΣ ΚΑΙ Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ «ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ»

ΟΙ ΣΤΕΝΙΕΣ κατ' ἔξοχὴν ἀστική κοινωνία, ὅπως ἦτο ἐπόμενο, αἰφνιδιάσθηκαν καὶ ἐδοκιμάσθηκαν πολὺ σκληρὰ ἰδιαίτερα τὸν πρῶτο καιρὸ τῆς κατοχῆς. Στὴν δοκιμασία αὐτὴ συνετέλεσε τὰ μέγιστα καὶ ἡ ἀπουσία σχεδὸν τοῦ συνόλου τοῦ ἀνδρικοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐταξίδευε ἀναγκαστικά στοὺς φλεγόμενους ἀπὸ τὰ Γερμανικά ὑποβρύχια ὠκεανούς¹. Ἔτσι ἓνας πολὺ μεγάλος ἀριθμὸς οἰκογενειῶν μὲ μικρὰ καὶ ἀνήλικα στὴν πλειοψηφία τους παιδιὰ, ἔμειναν χωρὶς τὸν φυσικὸ προστάτη τους στὸν πιὸ σκληρὸ καὶ ἀδυσώπητο ἀγῶνα ἐπιβίωσης.

Τότε ἀκριβῶς ἔκανε τὴν ἐμφανισὴ του ὁ καινοφανὴς οἰκονομικὸς ὄρος τῆς «ἀναγνώρισης» ἢ «ἀνεγνώρισης» ὅπως τὸν ἀποκαλοῦσαν στό χωριό.

Ὁ οἰκονομικὸς αὐτὸς ὄρος μπορεῖ νὰ ἦτο καινοφανὴς, ὄχι ὅμως ἀδόκιμος, διότι πληροῦσε ἐννοιολογικά τὴν ὅλη οἰκονομικὴ διαδικασίαν μιᾶς καινούργιας καὶ ἰδιόμορφης οἰκονομικῆς συναλλαγῆς.

Κοντολογίς, οἱ παρεπιδημοῦντες στὴν Ἄνδρο Ἄνδριῶτες ἐφοπλιστές καθὼς καὶ οἱ εὐρισκόμενοι στὴν Ἀθήνα, ἀποφάσισαν σὲ κάποια στιγμή, νὰ βοηθήσουν τίς οἰκονομικά χεμαζόμενες οἰκογένειες τῶν Στενωτῶν ναυτικῶν, ποὺ ταξίδευαν μὲ τὰ βαπόρια τους καὶ οἱ ὁποῖοι ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Πλοίαρχοι καὶ μηχανικοί.

1. Βλέπε τὴν ἐκατόμβη τῶν πνιγέντων Στενωτῶν, κυρίως Πλοίαρχων καὶ μηχανικῶν, στὰ «ΣΤΕΝΙΩΤΙΚΑ» τόμος Α'. Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ μετεφέρθησαν αὐτούσια στό ἔργο: «εἰς μνήμην...» τοῦ ναυάρχου Λ.Σ. Χρήστου Ντούνη.

Φυσικά ή όλη διαδικασία συνίστατο στην παροχή οικονομικού δανείου σέ «αναγνώριση» τής παρεχομένης έργασίας τών Στενωτῶν ναυτικῶν, πού ἐργάζονταν στά πλοῖα τους καί οί όποιοι ὑφίσταντο τήν αντίστοιχη χρέωση σέ λίρες χάρτινες Ἐγγλίας, ἀγνοοῦντες φυσικά τήν όλη διαδικασία.

Στήν ἀρχή καί γιά ἓνα πολύ βραχύ χρονικό διάστημα τό μέτρο αὐτό εἶχε κάποια εὐεργετικά ἀποτελέσματα. Μέ τήν πάροδο όμως τοῦ χρόνου καί τόν συνεχῆ καί πλήρη ἐκμηδενισμό τοῦ ἑλληνικοῦ νομίσματος, ἐκρίθηκε ἀσύμφορο καί ἐγκαταλείφθηκε· μιά καί ἡ βασική χρηματική μονάδα ἐκκίνησης κάθε ἐμπορικῆς συναλλαγῆς εἶχε ὑπερβεῖ... «τό ἓνα ἑκατομύριο». Ἐπομένως μέ ἓνα μηνιαῖο μισθό Πλοιάρχου, ὁ όποῖος τό 1937 ἔγινε 22 λίρες χάρτινες Ἐγγλίας καί μέ τήν εἴσοδο τής Ἑλλάδας στόν πόλεμο ἔγινε 66², δέν ἔπαιρνες οὔτε πέντε ὀκάδες «Λαχανίδες» δεύτερης ποιότητας.

Ἄλλωστε καί οί ἐφοπλιστές εἶχαν ἤδη ὀρισμένες πληροφορίες γιά τά τεκταινόμενα στούς ὠκεανούς καί τίς ἀπώλειες τῶν πλοίων τους κι' ἔτσι διέκοψαν τίς πιστώσεις ἐπί ναυαγίων· μέ ἄλλα λόγια τά πραγματικά «θαλασσοδάνεια».

Ἐστερα ἀπό τό γεγονός αὐτό ἦλθε μία χρονική περίοδος, ὅπου οί Στενιές, καθώς καί οί ἄλλες ἀστικές περιοχές τής Ἄνδρου, εὐρέθησαν σέ συναλλακτικό κενό, μιά καί κάθε εἶδους οἰκονομική συναλλαγή γιά ἀγορά τροφίμων μέ τό μηδενικῆς ἀξίας ἑλληνικό νόμισμα εἶχε καταστει παντελῶς ἀδύνατη. Τότε ἀκριβῶς ἔκαμε τήν ἐμφανισή του ὁ ἄλλος οἰκονομικός πρωτόγονος νεολογισμός, τόν όποῖο θά ἐξετάσομε στό ἀμέσως ἐπόμενο κεφάλαιο.

2. Ἐγραφα τό ποσόν τοῦ μισθοῦ, γιά νά διαφεύσω τόν κακοήθη μύθον, ὅτι δήθεν ἐταξίδευαν γιά νά «κάνουν λεφτά», χωρίς νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἦσαν ὑποχρεωμένοι νά ὑπηρετοῦν ἀναγκαστικά στά ἐπιταγμένα ἀπό τούς Ἐγγλους ἑλληνικά ἐμπορικά πλοῖα. Ἐπίσης πρέπει νά σημειωθεῖ, ὅτι ὁ μισθός τῶν 66 λιρῶν διετηρήθη γιά ἀρκετό καιρό καί μετά τό τέλος τοῦ πολέμου, μιά καί δέν ὑπῆρχαν βαπόρια γιά ἐργασία· γιά νά πληρωθεῖ τό ρηθέν ἀπό τήν λαϊκή σοφία: «ὁ καιρός πουλάει τά ξύλα καί ὁ χειμῶνας τ' ἀγοράζει».